

LA MORT I LA PRIMAVERA *MERCE RODOREDA*

TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Adaptació i direcció	Joan Ollé
Repartiment	Joan Anguera <i>Senyor</i> Pepo Blasco <i>Pres / Home del garrot / Criat</i> Sara Morera <i>Marastra</i> Rosa Renom <i>Narradora</i> Francesc Colomer <i>Noi</i> Roger Vilà <i>Noi del ferrer</i>
Veus de dones velles	Àngela Jové Lola Sans
Escenografia	Sebastià Brosa
Vestuari	Míriam Compte Nidia Tusal
Il·luminació	Lionel Spycher
Espai sonor	Damien Bazin Ramon Muntaner Adrià Muntaner
Disseny de so	Damien Bazin
Moviment	Andrés Corchero Ana Pérez
Disseny de vídeo	Francesc Isern
Caracterització	Núria Llunell
Adjunt de direcció	Iban Beltran
Ajudanta d'escenografia	Paula Font
Ajudanta de continguts de projeccions	Susana Giraldo
Equips tècnics i de gestió de la companyia	
Direcció tècnica	Ignasi Bosch
Equip de rodatge	Damià Haro Anna Cuscó

Producció executiva	Macarena García	
Direcció de producció	Bitò	
Alumne en pràctiques de l'Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona	Mia Parcerisa	
Estudiant en pràctiques del Màster d'escenografia d'ELISAVA (Escola Universitària de Disseny i Enginyeria de Barcelona)	Núria Mallofré	
Construcció d'escenografia	Andreu Mateu Taller d'escenografia Castells	
Realització de la nina	Raquel Bonillo	
Confecció de vestuari	Goretti Puente	
Producció	Teatre Nacional de Catalunya Temporada Alta 2019 temporada alta →	
Agraïments	Montse Vellvehí Arnau Pons Família Castells Maria Carrión	
24/10/19 – 10/11/19	+16	Sala Petita Teatre
Durada	1 h i 35 min sense entreacte	
Gira		
Funcions escolars		
#lamortilaprimaveraTNC		
Col·loqui al TNC amb Arnau Pons	25/10/19 després de la funció	
Xerrada: Rodoreda: pintura i escriptura amb Mercè Ibarz	31/10/19 18.30 h Vestíbul superior	
Escaneja el codi QR o ves a www.tnc.cat i hi trobaràs materials complementaris i altres enllaços d'interès.		

Joan Ollé retorna a Mercè Rodoreda

A començament dels anys 60 i des del seu exili suís, Mercè Rodoreda va presentar les seves novel·les *La plaça del Diamant* i *La mort i la primavera* –escrites simultàniament– al Premi Sant Jordi, les quals no van ser considerades pels seus respectius jurats. La primera, actualment traduïda a més de 30 llengües –i que vaig adaptar i estrenar ara fa 15 anys– és, inqüestionablement, una de les ficcions de la narrativa catalana del segle xx més reconegudes internacionalment. Pel que fa a la segona, Rodoreda la descriu així en una carta del 1961 al seu editor i amic Joan Sales: «*La mort i la primavera* és molt bo. Terriblement poètic i terriblement negre. Amb el meu estil d'ara, primera persona i procurant dir les coses de la manera més pura i inesperada. Serà una novel·la d'amor i de soledat infinita. Quan us donaré *La mort...* us donaré una obra mestra». Una «obra mestra» que Rodoreda va anar reescrivint fins a la seva mort, a la primavera del 1983, i que va ser «acabada», sense afegir-hi ni una sola paraula, per la seva amiga Núria Folch, vídua de Sales, i publicada l'any 1986 com a «darrera versió contínua», text sobre el qual he basat l'adaptació teatral.

Si *La plaça del Diamant* tracta en to realista la Barcelona de la dictadura, la república, la guerra i la postguerra, *La mort i la primavera* està situada en un petit i al·lucinat poble de muntanya fora del temps i de la geografia, sense escola ni església però amb un riu que el travessa per sota, on els seus habitants es regeixen per lleis terribles que ens podrien recordar societats primitives, però també i sobretot –com han anotat alguns estudiosos de l'obra– la inhumana crueltat que presidia la vida –i la mort– als camps de concentració i extermini nazis que Armand Obiols, company sentimental de Rodoreda, va conèixer de prop.

Rodoreda, cronista o visionària? Han estat vençuts els bàrbars, o el mal ens és congènit?

Joan Ollé, setembre del 2019

Mercè Rodoreda, *La mort i la primavera*, segona part, I. Edició a cura de Núria Folch de Sales revisada per Arnau Pons, Club Editor, 2017.

Els ocells venien sempre per la banda de la muntanya partida. Els primers que arribaven eren els endolats. Se n'anaven de dret al prat dels cavalls i s'hi passaven tot el dia volant i xisclant. L'endemà es deixaven caure damunt de les cases, s'empaitaven, volaven enlaire i baixaven fent un gran avalot. Eren negres de ploma i de bec i tenien el pic de l'ull encara més negre amb un voraviu molt blanc. Les plomes de la cua i les plomes de les ales se'ls separaven: quan volaven gairebé les podíem comptar. S'enlairaven a poc a poc i tot d'una començaven a giravoltar enrabiats, amb les potes encastades al ventre, ben estirades enrera; com si les haguessin perdudes. De seguida feien els nius: a l'entreforc de les glicines, allà on tenien les branques més cargolades les unes amb les altres. Els feien amb brins d'herba vella que buscaven sota de l'herba tendra i entreteixien els brins amb herbes d'aigua de riu. Quan tenien els nius acabats tornaven al prat, es posaven a l'esquena dels cavalls i els passaven el bec a poc a poc per entremig dels pèls aplanats. Els cavalls estaven quiets i a penes respiraven. Estimaven els endolats. Vivien junts dues setmanes senceres. I si algú s'acostava als cavalls els endolats l'escometien a cops de bec. Els cavalls abaixaven el cap i picaven a terra amb la pota dreta del davant. Passades les dues setmanes els ocells tornaven als nius que s'havien omplert d'abelles grasses de suc de glicina. Se les menjaven en un no res i feien tres ous. Al cap d'uns quants dies de covar-los arribaven els ocells blancs. Eren ocells sense parella, petits, amb el pic de l'ull vermell i la cua curta i ampla. Els endolats els miraven baixar i quan els tenien a tocar del niu els atacaven amb fúria. Però aviat es cansaven. Els ocells blancs, per sota de les potes i del ventre dels endolats es feien amos del niu i covaven fins que els petits naixien. Molts acabaven de covar tacats de sang. Si no es feien els amos dels nius de pressa, els endolats esclafaven els ous; si els petits ja havien nascut els mataven a cops de bec. El tercer ou dels tres que els endolats havien començat a covar, estava ple d'un ocell blanc. Un ocell blanc que ningú no sabia d'on venia.

Un cop trets del niu els endolats anaven mig perduts per damunt de l'aigua i per entre les canyes fins que els petits podien volar. Aleshores tornaven al poble i mataben tots els ocells blancs. Ho feien a la nit, i la nit que ho feien a penes podíem dormir. Quan ens llevàvem collíem els ocells morts, en clavàvem un a cada porta i els que sobraven els llençàvem al riu. Els ocells blancs novells havien fugit i mai ningú no els havia ni sentit ni vist volar. Com si es tornessin fulles i es fiquessin per l'heura. Una vegada vaig collir un ocell blanc i el vaig amagar dintre d'una mata. Quan el vaig anar a buscar al cap d'uns quants dies era un manyoc de cucs que s'enganxaven a la mà.

No es pot dir, doncs, que les figures humanes de *La mort i la primavera* són fantàstiques perquè tampoc no es pot dir que *Tot esperant Godot*, de Beckett, és teatre de l'absurd, si no és que l'únic absurd que hi ha, tant en Rodoreda com en Beckett, és el de la Història. I així, els «homes sense cara», que han de viure separats i menjar separats fent servir un embut, o amb la mà encastada al forat de la boca perquè la bola mastegada no els en surti, són individus que Rodoreda podria haver fregat casualment en un carrer de París quan hi va arribar. Perquè es podia haver topat perfectament amb elements de la xarxa assistencial que a França s'ocupava d'ajudar-los o de reintegrar-los a la societat. [...] *La mort i la primavera* posa al descobert [...] la irracionalitat, així com la crueltat dels ritus i costums —destinats a estroncar el desig i a acabar amb la llibertat de pensament, és a dir, a fer homes i dones vinclats fins a la mort. Tot hi és vist amb els ulls del protagonista, un adolescent que, des de la innocència i la ingenuïtat, arriba a un grau prou sofisticat de consciència —a mig camí entre la poesia i la filosofia, ja sigui per si sol (el monòleg del pas del riu és impressionant), ja sigui per mitjà dels altres (com ara el pres amb la seva denúncia, cosa que el fa insuportable, o el senyor amb la seva voluntat de sobirania, per tal de poder ser ell fins al final). Això converteix l'obra en un tractat sobre la condició humana a la llum del desig, la llibertat i la mort. [...]

La mort i la primavera conjuga meravellosament bé l'existència infantil de les ànimes i la digressió filosòfica. El protagonista ve a ser un híbrid d'animista —en partir de les creences del poble— i de protofilòsof —per les experiències que fa i per la capacitat que té de distanciar-se'n mitjançant la introspecció, en un esforç de separació que el du a ser qui és, fins en la mort. Si aquí hi ha filosofia, aquesta es va fent a poc a poc seguint el flux de les emocions. L'animisme ho anima tot. També la llengua. És la gràcia de l'estil. Tot hi és animat, i tot sembla tenir-hi una mica d'esma [...]. Tot és filtrat per una mirada emotiva i tot llisca en un flux de paraules que donen fe d'un jo profund. No es pot oblidar que tot sorgeix, de fet, de la veu del protagonista. Sempre és ell qui parla, fins i tot quan els altres parlen a través seu. És ell qui insufla l'existència tant a les coses mortes i inertes, com a les vives. Les ànimes no se situen mai en un més-enllà. Tot queda atrapat en l'estretor del món subllunar d'Aristòtil (com en una capsula o una nau manicòmica perduda en la immensitat del no-res). Per tant, els homes (vius) i les ànimes (mortes) estan sempre junts, gairebé espitjats. Tots viuen la vida dels uns i la vida en la mort de les altres. No hi ha un veritable traspàs. Només un canvi d'estat. Ni tan sols de lloc. [...] Tot es queda, per tant, aquí: el mort, aturat dintre del seu arbre; les ànimes, destinades a ser una voleiadissa de papallones en un bosc d'ultratomba pigallat pel sol.

Restaurant del TNC

Servei de cafeteria i restaurant. Sopar postfunció i pica-pica a l'entreacte.
Amb reserva prèvia: trobaràs la taula parada amb el teu nom i sense fer cua.

Reserves per telèfon o al vestíbul:
933 065 729

Patrocinador

Damm
Fundació

Protectors

Benefactors

Col·laboradors

Mitjans de comunicació

